COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

COM(91) 68 def. - SYN 333
Brussel, 23 april 1991

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN DE RAAD

betreffende het toezicht en de controle
op grote risico's van kredietinstellingen

(door de Commissie ingediend)

TOELICHTING

A. ALGEMEEN

Risicospreiding is een gouden regel voor financiële activiteiten in het algemeen. Het is een essentiële taak van de toezichthoudende autoriteiten te verzekeren dat deze regel door de kredietinstellingen goed wordt nageleefd. Op het gebied van de kredietrisico's zou een te sterke concentratie van risico's bij een zelfde tegenpartij de onafhankelijkheid van het beheer van de kredietinstelling in gevaar kunnen brengen en in geval van in gebreke blijven van deze tegenpartij voor haar een zodanig verlies kunnen meebrengen dat haar stabiliteit zou worden bedreigd.

Het gaat dus om een hoofdregel van het toezicht die op communautair niveau moet worden geharmoniseerd en dan ook uit dien hoofde uitdrukkelijk werd genoemd in het Witboek van de Commissie over de voltooiing van de interne markt. Harmonisatie is echter ook om een tweede reden gerechtvaardigd. Deze ligt in het streven duidelijke concurrentiedistorsies te voorkomen. Daar immers de regels inzake de risicoverdeling voornamelijk tot doel hebben het krediet dat een kredietinstelling aan een bepaalde cliënt kan verlenen te beperken zou een andere kredietinstelling een concurrentievoordeel hebben indien zij aan minder strenge regels zou zijn gebonden.

In de lijn van de doelstellingen van het Witboek heeft de Commissie reeds in 1986 een aanbeveling inzake de grote risico's[1] aangenomen ten einde de kredietinstellingen en de Lid-Staten geleidelijk voor te bereiden op de vaststelling van dwingende normen. In een overweging van deze aanbeveling werd uitdrukkelijk een voorstel voor een richtlijn in het vooruitzicht gesteld. Het naderbij komen van de voltooiing van de interne markt alsmede eensluidende adviezen van de nationale toezichthoudende autoriteiten in het Raadgevend Comité voor het Bankwezen leiden tot de conclusie dat het ogenblik is gekomen voor de vaststelling van een voorstel voor een richtlijn.

Het bijgaande voorstel voor een richtlijn, dat voor goedkeuring aan de Commissie wordt voorgelegd, bevat strengere normen dan de aanbeveling. Met betrekking tot de hoofdregels zij opgemerkt dat de absolute limiet voor de risico's die met betrekking tot één tegenpartij worden aangegaan werd vastgesteld op 25 % van het eigen vermogen van de kredietinstelling (dit percentage was 40 % in de aanbeveling), terwijl de drempel waarboven een risico wordt beschouwd als een groot risico werd verlaagd tot 10 % van het eigen vermogen van de kredietverlenende instelling (in plaats van 15 % in de aanbeveling).

Deze versterking van de normen vloeit onder meer voort uit een door het Raadgevend Comité voor het Bankwezen duidelijk uitgesproken verlangen en steunt tevens op een document over "goede gedragslijnen" dat door het Comité van Bazel voor het banktoezicht werd voorgelegd aan de recentelijk te Frankfort gehouden wereldconferentie van bankcontroleurs. Strengere normen kunnen de soliditeit en de stabiliteit van het bankbestel in de Gemeenschap slechts vergroten. Een beperking tot 25 % van het eigen vermogen van de kredietgevende instelling kan overigens geenszins beschouwd worden als een bijzonder lage limiet aangezien

(1) Aanbeveling van de Commissie van 22.12.1986 betreffende het toezicht en de controle op grote risico's van kredietinstellingen, PB L 33 van 4.2.1987, blz. 10

in geval van in gebreke blijven van de tegenpartij ten aanzien waarvan een dusdanig risico zou zijn aangegaan de kredietinstelling een kwart van haar eigen vermogen zou kunnen verliezen, hetgeen een aanzienlijk bedrag is en idealiter nog zou moeten worden verminderd. Het gaat overigens om een plafond en de kredietinstellingen zouden ernaar moeten streven dit plafond slechts in geval van risico's van een onberispelijke kwaliteit te bereiken of te benaderen.

Niettemin moet men zich bewust zijn van het feit dat de vrij aanmerkelijke verlaging van het plafond ten opzichte van dat van de aanbeveling aanpassingsproblemen kan opleveren voor bepaalde kredietinstellingen of, in meer structureel opzicht, voor bepaalde bankstelsels of delen van een bankstelsel. Bovendien kan het reeds voor een hoger bedrag dan 25 % van het eigen vermogen verleende krediet niet altijd door de kredietinstellingen op korte termijn worden verlaagd, daar zij contractueel met de kredietnemers verbonden zijn. Om deze reden behelst het bijgaande voorstel een bepaling die de bevoegde autoriteiten in staat stelt de kredietinstellingen toe te staan in een periode van ten hoogste vijf jaar de bestaande risico's tot binnen de bepaalde grenzen te verminderen; bovendien kunnen de kredieten op langere termijn, waarvan de contractsvoorwaarden door de leningverstrekkende instelling moeten worden nageleefd, tot het verstrijken van die termijn worden voortgezet.

B. TOELICHTING OP DE ARTIKELEN

Artikel 1 : Definities

In dit artikel worden voornamelijk de definities overgenomen van andere communautaire richtlijnen of voorstellen voor richtlijnen op het gebied van het bankrecht, hetgeen om redenen van samenhang gerechtvaardigd is.

Twee definities zijn evenwel specifiek voor dit voorstel en behoeven een afzonderlijke toelichting.

De eerste is die van "risico's" (sub h) van de definities). In de vorengenoemde aanbeveling van de Commissie werden de risico's gedefinieerd als alle al dan niet opgenomen kredietfaciliteiten die door een kredietinstelling, binnen of buiten de balanstelling, aan een cliënt of aan een groep verbonden cliënten zijn verleend, met inbegrip van alle verbintenissen en latente verplichtingen die door de respectieve bevoegde autoriteiten bij de beoordeling van de identificeerbare risico's van de instelling relevant worden geacht. Bij de aanbeveling was een indicatieve lijst van risico's gevoegd.

Inmiddels is de richtlijn betreffende de solvabiliteitsratio(1) aangenomen die een gedetailleerde nomenclatuur van de risico's behelst. Door te verwijzen naar deze nomenclatuur kan een definitie van risico's worden verkregen die zowel nauwkeuriger als bindender is. Opgemerkt zij evenwel dat het ontlenen aan de solvabiliteitsratiorichtlijn slechts betrekking heeft op de nomenclatuur van de risico's en niet op de wegingen op grond van de tegenpartij en evenmin op de risicograad van de transactie die in deze richtlijn daaraan zijn toegekend. Deze wegingscoëfficiënten en risicograden in Richtlijn 89/647/EEG dienen immers niet om het risico aangaande een bepaalde tegenpartij te meten maar om een vereiste van algemene solvabiliteit ter dekking van het kredietrisico van kredietinstellingen vast te stellen. Gezien het fundamentele doel van de regels inzake risicospreiding (beperking van het risico van een maximaal verlies voor een instelling met betrekking tot een bepaalde tegenpartij), moeten bij een prudente benadering de risico's voor hun nominale waarde worden opgenomen, zonder dat wegingscoëfficiënten of risicograden worden toegekend.

(1) Richtlijn 89/647/EEG van de Raad van 18.12.1989 betreffende een solvabiliteitsratio voor kredietinstellingen, PB L 386 van 30.12.1989, blz. 14

Bovendien zij erop gewezen dat de definitie van risico's ook verbintenissen tot vaste overneming van een effectenemissie omvat. Het in aanmerking te nemen bedrag is dat van de nettoverbintenis van de instelling, dus na aftrek van de aan andere kredietinstellingen of aan financiële instellingen overgedragen gedeelten.

De tweede voor het onderhavige voorstel specifieke definitie betreft het begrip "groep van verbonden cliënten" (sub m) van artikel 1). Deze definitie komt vrijwel overeen met die van de aanbeveling van 1986. Het eerste deel van de definitie verwijst naar het bestaan van zeggenschap, zoals deze is gedefinieerd bij het elfde streepje van artikel 1. Het tweede deel betreft een feitelijke onderlinge afhankelijkheid die voortvloeit uit bepaalde banden welke ter indicatie en als voorbeeld in het voorstel worden genoemd. Het zal de taak van de bevoegde autoriteiten zijn de groeperingen van risico's door de kredietinstellingen te onderzoeken op grond van de nationale regels waarin deze definitie is getransponeerd en te beoordelen of deze risicogroeperingen daadwerkelijk beantwoorden aan de letter en de geest van de communautaire definitie. Ten einde de bevoegde autoriteiten de nodige flexibiliteit te laten in een materie die veeleer een economische beoordeling dan juridische criteria vereist is in de tekst bepaald dat de in de definitie veronderstelde groepsrisico's relatieve veronderstellingen zijn, die kunnen worden verworpen als het tegendeel wordt bewezen.

Artikel 2 : Toepassingsgebied

De richtlijn is van toepassing op de kredietinstellingen die de in artikel 3 van Richtlijn 77/780/EEG van 12 december 1977 (Eerste Coördinatierichtlijn)[1] bedoelde vergunning hebben verkregen, d.w.z. alle kredietinstellingen van de Gemeenschap. De Lid-Staten kunnen evenwel afzien van toepassing van deze richtlijn op :

(1) PB L 322 van 17.12.1977, blz. 30

- de kredietinstellingen die permanent van het toepassingsgebied van de Eerste Coördinatierichtlijn zijn uitgesloten (dit zijn voornamelijk de centrale banken, de postcheque- en -girodiensten en, in elke Lid-Staat, bepaalde bijzondere instellingen);

- de kredietinstellingen die blijvend aangesloten zijn bij een in dezelfde Lid-Staat gevestigd centraal orgaan, en die voldoen aan de voorwaarden van artikel 2, lid 4, sub a), van Richtlijn 77/780/EEG. In dit geval, onverminderd de toepassing van de richtlijn op het centrale orgaan, moet op het geheel dat gevormd wordt door het centrale orgaan en de aangesloten instellingen een globaal toezicht op geconsolideerde grondslag worden uitgeoefend betreffende de grote risico's.

Artikel 3 : Kennisgeving van grote risico's

Een doeltreffend toezicht op de grote risico's veronderstelt uiteraard dat deze regelmatig ter kennis van de bevoegde autoriteiten worden gebracht. Dit is het doel van artikel 3.

In het eerste lid van artikel 3 is bepaald dat aan de bevoegde autoriteiten van de grote risico's kennis moet worden gegeven. De Lid-Staten bepalen dat deze kennisgeving, naar hun keuze, plaatsvindt volgens een van de volgende formules :

- kennisgeving van alle grote risico's ten minste eenmaal per jaar, gecombineerd met een voortdurende mededeling in de loop van het jaar van de veranderingen in de jaarlijkse kennisgeving;

- kennisgeving van alle grote risico's ten minste viermaal per jaar.

De eerste van deze twee formules, die niet in de aanbeveling voorkwam, werd in het Raadgevend Comité voor het Bankwezen aan de Commissie in overweging gegeven.

Door de tweede formule wordt de minimale frequentie van kennisgeving vergroot tot viermaal per jaar, in plaats van eenmaal in de aanbeveling. Voor een doeltreffend toezicht op de grote risico's is immers een voldoende frequente informatie van de controleautoriteiten vereist. In een overweging van de aanbeveling werd de bevoegde autoriteiten overigens reeds verzocht een grotere frequentie te bepalen.

De Lid-Staten zullen de keuze hebben hetzij slechts een van deze formules, hetzij de twee formules in hun nationale wetgeving over te nemen en in dit laatste geval zullen zij kunnen bepalen of de keuze van de methode door de bevoegde autoriteiten moet worden gedaan dan wel door de kredietinstelling zelf.

In het tweede lid van artikel 3 is bepaald dat een met betrekking tot een cliënt of een groep van verbonden cliënten aangegaan risico als groot wordt beschouwd indien de waarde ervan 10 % of meer van het eigen vermogen van de kredietgevende instelling bedraagt. In de aanbeveling was dit percentage 15. De verlaging van de drempel vloeit voort uit het algemene streven de toezichtregeling voor grote risico's strenger te maken ten einde de stabiliteit van het bankwezen van de Gemeenschap te vergroten. Meer in het bijzonder kan worden gesteld dat vanaf het ogenblik dat het maximum voor een individueel risico zelf wordt verlaagd (zie artikel 4, lid 1), logischerwijze ook de drempel van kennisgeving moet worden verlaagd. Enkele landen passen reeds een drempel van 10 % toe en de Commissie is van oordeel dat gezien hun ervaringen een dergelijke drempel niet beschouwd kan worden als bureaucratische verplichtingen met zich brengende. Daar in de tekst bovendien een beperking tot 800 % van het eigen vermogen van het gecumuleerde bedrag van de grote risico's is bepaald (zie artikel 4, lid 3), kan de kennisgeving slechts betrekking hebben op een theoretisch maximum van 80 risico's. Het gaat bovendien om een kennisgeving die makkelijk geïnformatiseerd kan worden.

De verlaging van de drempel tot 10 % maakt voorts in een ander opzicht een verlichting van de administratieve verplichtingen mogelijk. De Commissie heeft namelijk de leden 3 en 4 van het overeenkomstige artikel van de aanbeveling niet aangehouden. Deze bepalingen betroffen een kennisgeving van de tien grootste risico's van de kredietinstelling, ongeacht of deze al dan niet grote risico's had. Naar eensluidend advies van het Raadgevend Comité voor het Bankwezen zou deze kennisgeving veel van haar betekenis hebben verloren gezien de uitbreiding van het begrip groot risico. De controle op de risico's van instellingen die geen risico's van meer dan 10 % van hun eigen vermogen hebben valt per definitie niet onder een regeling inzake de spreiding van de grote risico's.

Artikel 4

Lid 1

Deze bepaling van de ontwerp-richtlijn is essentieel. Zij houdt in dat een kredietinstelling met betrekking tot een cliënt of een groep van verbonden cliënten geen risico's mag aangaan met een totale waarde van meer dan 25 % van het eigen vermogen. Dit is een aanmerkelijke verlaging ten opzichte van de aanbeveling, waarin het maximum 40 % was. Afgezien van het feit dat de invoering van strengere normen, vier jaar na de vaststelling van de aanbeveling, die slechts een eerste stap was, een logische ontwikkeling is, moet de nadruk worden gelegd op het feit dat deze verscherping van de norm uitdrukkelijk werd verlangd door een aanzienlijke meerderheid in het Raadgevend Comité voor het Bankwezen, onder voorbehoud van een overgangsperiode voor de bestaande risico's (zie artikel 6). Een maximum van 25 % vindt ook steun in een document dat door het Comité van Bazel voor het banktoezicht werd voorgelegd aan de wereldconferentie van bankcontroleurs te Frankfort in oktober 1990.

Een maximum van 25 % moet niet als te laag worden beschouwd daar immers een kredietinstelling, zonder deze grens te overschrijden, niettemin in het ongunstigste geval nog een kwart van haar eigen vermogen kan verliezen. Dit is een aanzienlijk bedrag dat eigenlijk nog verlaagd zou moeten worden. Het gaat hier om een maximumplafond voor risico's van een onberispelijke kwaliteit en de kredietinstellingen zouden zich tot regel moeten stellen deze limiet slechts in geval van risico's van een dusdanige kwaliteit te bereiken of te benaderen.

Lid 2

De bankcontroleurs weten uit ervaring dat veelal een verhoogd risico verbonden is aan kredieten die worden verleend aan ondernemingen die verbonden zijn met de kredietinstelling. Het Raadgevend Comité voor het Bankwezen heeft de Commissie destijds uitdrukkelijk verzocht een lagere grenswaarde te bepalen voor risico's met betrekking tot verbonden ondernemingen (moederonderneming van de kredietinstelling en andere dochterondernemingen van deze moederonderneming). Oorspronkelijk lag het overigens in de bedoeling een dusdanige bepaling op te nemen in het voorstel voor een richtlijn betreffende het toezicht op kredietinstellingen op geconsolideerde basis[1], maar zoals in de vierde overweging van dit voorstel wordt aangegeven verdient het de voorkeur dit vraagstuk meer algemeen te regelen in het kader van de richtlijn betreffende grote risico's.

De Commissie heeft deze lagere limiet bepaald op 20 % (te vergelijken met de "gewone" limiet van lid 1 die bepaald is op 25 %).

In de leden 6 en 7 zijn uitzonderingen op deze regels bepaald (zie hierna).

(1) COM(90)451, PB C 315 van 14.12.1990, blz. 15

Lid 3

De Commissie heeft de limiet van 800 % van het eigen vermogen voor het gecumuleerde totaal van de grote risico's, die voorkwam in de aanbeveling, gehandhaafd. Daar evenwel het begrip groot risico werd verruimd (zie artikel 3, lid 2) wordt deze grenswaarde indirect strenger.

Een gecumuleerde limiet moet worden beschouwd als een zeer nuttige aanvulling op de beperking van de individuele risico's in een regeling betreffende de grote risico's. Daar immers de beperking van de individuele risico's tot gevolg heeft dat geen enkel risico het bepaalde maximum overtreft heeft zij geen invloed op de verdeling van de risico's in de gehele portefeuille. Een gecumuleerde limiet van 800 % zal daarentegen tot gevolg hebben dat een instelling maximaal slechts 80 grote risico's kan hebben en ten hoogste nog 32 risico's die het individuele plafond van 25 % van het eigen vermogen bereiken.

Lid 4

In dit lid wordt bepaald dat de Lid-Staten striktere grenswaarden vast mogen stellen dan de in de leden 1, 2 en 3 vermelde.

Lid 5

In dit lid wordt bepaald dat de grenswaarden van de eerste drie leden doorlopend moeten worden nageleefd. Mochten deze grenswaarden worden overschreden - hetgeen ongewild zou kunnen gebeuren - geldt de bepaling dat zulks slechts onder uitzonderlijke omstandigheden en tijdelijk het geval mag zijn en dat de bevoegde autoriteiten dan de termijn vaststellen waarbinnen de kredietstelling haar situatie in het reine moet brengen.

Lid 6

Krachtens dit lid mogen de Lid-Staten de met betrekking tot de financiële houdstermaatschappij die de moederonderneming van de kredietinstelling is en met betrekking tot de andere dochterondernemingen van deze financiële

houdstermaatschappij aangegane risico's geheel of gedeeltelijk vrijstellen van de naleving van de bijzondere limiet van 20 % die is voorgeschreven in lid 2, mits de bedoelde andere dochterondernemingen kredietinstellingen, financiële instellingen of ondernemingen die met het bankbedrijf verband houdende diensten verrichten zijn.

De veronderstelling dat een hoger risico gepaard gaat met de risico's met betrekking tot verbonden ondernemingen, die ten grondslag ligt aan de bijzondere limiet van 20 %, is niet noodzakelijkerwijs juist in het geval van risico's met betrekking tot ondernemingen in de groep die banken of andere financiële instellingen zijn. In dat geval echter moet de groep een dusdanige structuur hebben dat op deze andere ondernemingen toezicht op geconsolideerde basis kan worden uitgeoefend overeenkomstig de toekomstige richtlijn dienaangaande (zie de verwijzing hierboven naar het door de Commissie ingediende voorstel voor een richtlijn).

Lid 7

Dit lid maakt het de Lid-Staten mogelijk alle maxima van de leden 1, 2 en 3 (maar niet de kennisgevingsverplichtingen van artikel 3) geheel of gedeeltelijk buiten werking te stellen voor de risico's die zijn aangegaan met betrekking tot :

- de moederonderneming van de kredietinstelling, mits deze zelf een kredietinstelling is. Het lijkt immers niet gerechtvaardigd de financieringsstroom die een dochteronderneming haar moederonderneming-kredietinstelling kan bieden te beperken. Uiteraard ook hier onder voorwaarde dat op deze kredietinstelling een toezicht op geconsolideerde basis wordt uitgeoefend overeenkomstig de desbetreffende communautaire richtlijn of, indien zij in een derde land is gevestigd, een gelijkwaardig toezicht;

- de dochterondernemingen van de kredietinstelling mits deze dochterondernemingen kredietinstellingen, financiële instellingen of ondernemingen die met het bankbedrijf verband houdende diensten verrichten zijn. Aangezien het gaat om activiteiten die de kredietinstelling rechtstreeks zou kunnen uitoefenen is er

geen reden de financiering die zij aan haar dochterondernemingen zou bieden te beperken. Opnieuw is de vrijstelling onderworpen aan de voorwaarde dat op de betrokken dochterondernemingen toezicht wordt uitgeoefend in het kader van het toezicht op geconsolideerde basis op de moederonderneming.

Lid 8

Dit lid dient om de Lid-Staten in staat te stellen een reeks specifieke risico's geheel of gedeeltelijk vrij te stellen van toepassing van de maxima van de leden 1, 2 en 3.

De eerste zes streepjes (sub a) tot en met f)) betreffen de risico's die direct of indirect zijn aangegaan met betrekking tot centrale overheden en centrale banken van zone A, alsmede met betrekking tot de Europese Gemeenschappen. Geen enkele Lid-Staat stelt grenzen aan de risico's die door zijn kredietinstellingen met betrekking tot hem zelf zijn aangegaan en lijkt daartoe ook niet bereid. Gezien de regel van non-discriminatie in de Gemeenschap moet dit ontbreken van een beperking in ieder geval gelden voor de risico's die zijn aangegaan met betrekking tot de andere Lid-Staten. Om redenen die overeenkomen met die welke werden aangevoerd in het kader van bovengenoemde Richtlijn 89/647/EEG, of in het voorstel voor een richtlijn betreffende de kapitaaltoereikendheid van beleggingsondernemingen en kredietinstellingen[1], lijkt het dienstig uit te gaan van een ruimer geografisch gebied, te weten zone A, zoals deze is gedefinieerd in Richtlijn 89/647/EEG.

Het bepaalde sub g) en h) betreft gevallen waarin het risico als verminderd, zoniet nihil, kan worden beschouwd, namelijk ingeval het risico gedekt wordt door een zekerheid die bij de geldgevende instelling is gesteld in de vorm van een deposito in contanten of van deposito's vertegenwoordigende effecten.

Het bepaalde sub i) betreft vorderingen met een looptijd van ten hoogste één jaar op andere kredietinstellingen. Hier wordt gedoeld op transacties op de interbankmarkt. Dit is een markt van bedrijfsgenoten die elkaar kennen en die een zekere souplesse vereist om goed te kunnen functioneren, zodat de Commissie het

(1) COM(90)141, PB C 152 van 21.6.1990, blz. 6

niet dienstig acht in dit stadium één enkele op het niveau van de Gemeenschap geharmoniseerde limiet te bepalen voor de op deze markt aangegane risico's.

Het bepaalde sub j), dat betrekking heeft op wissels en promessen die aan bepaalde voorwaarden voldoen vloeit voort uit dezelfde overwegingen, evenals het bepaalde sub k), dat betrekking heeft op de in artikel 22, lid 4 van Richtlijn 85/611/EEG inzake de icbe's[1] gedefinieerde obligaties.

Het risico sub l) betreft coöperatieve banken of spaarbanken die deel uitmaken van een netwerk waarin de liquiditeiten centraal beheerd worden.

Lid 9

Het negende lid betreft de risico's die direct of indirect zijn aangegaan met betrekking tot de regionale en plaatselijke overheden van de Lid-Staten. Aangezien hun risicograad in beginsel geringer is wordt het in het voorstel mogelijk gemaakt daaraan een wegingsfactor van 20 % toe te kennen, welke coëfficiënt tot 0 % kan worden verlaagd op de voorwaarden van artikel 7 van Richtlijn 89/647/EEG. Gezien de zeer afwijkende rechtsstatus die regionale en plaatselijke overheden buiten de Gemeenschap kunnen hebben acht de Commissie het niet gewenst deze regeling uit te breiden tot de gehele zone A.

Lid 10

Dit lid bevat het algemene beginsel dat de bevoegde autoriteiten wanneer een risico met betrekking tot een cliënt naar genoegen van de bevoegde autoriteiten door een derde partij is gegarandeerd het risico mogen beschouwen als aangegaan met betrekking tot deze derde partij en niet met betrekking tot de cliënt. Indien dus bij voorbeeld een kredietinstelling een risico 50 aangaat met betrekking tot een cliënt A en een risico 20 met betrekking tot cliënt B, maar cliënt B van de schuld van A aan de kredietinstelling 10 garandeert kan het risico met betrekking tot A en B als volgt bepaald worden :

- A : 40;
- B : 30.

(1) PB L 375 van 31.12.1985, blz. 3

Artikel 5: Toezicht op geconsolideerde basis en op niet-geconsolideerde basis

In dit artikel is de regeling overgenomen die reeds is vastgesteld in het kader van Richtlijn 89/647/EEG betreffende de solvabiliteitsratio, meer in het bijzonder in artikel 3, leden 2 tot en met 6, van deze richtlijn.

Lid 1 betreft het geval van een kredietinstelling die geen moederonderneming en geen dochteronderneming is.

Lid 2 houdt de bepaling in dat het toezicht op de toepassing van de regels van de artikelen 3 en 4 plaatsvindt op geconsolideerde basis.

Lid 3 regelt het toezicht op niet-geconsolideerde basis op de kredietinstelling die een moederonderneming is en op haar in dezelfde Lid-Staat gevestigde dochterondernemingen.

Lid 4 betreft het toezicht op niet-geconsolideerde basis op in andere Lid-Staten gevestigde dochterondernemingen.

Lid 5 behelst de mogelijkheid van bilaterale overeenkomsten krachtens welke de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat waar een dochteronderneming is gevestigd hun toezichttaak zouden kunnen delegeren aan de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staat waarin de kredietinstelling die de moederonderneming is is gevestigd.

Artikel 6: Overgangsbepalingen betreffende bestaande overschrijdingen van de grenswaarden

Artikel 6 betreft risico's die op het tijdstip van de bekendmaking van de richtlijn in het Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen zouden bestaan en die groter zouden zijn dan de in de richtlijn bepaalde maxima. Het lijkt gerechtvaardigd overgangsbepalingen vast te stellen voor dit type risico's ten einde de kredietinstellingen de tijd te laten om een oplossing te vinden waardoor hun commerciële relaties tot hun cliënten niet ingrijpend worden verstoord. Het is hoe

dan ook mogelijk dat kredietinstellingen ten aanzien van kredietontvangers gebonden zijn door contractuele bepalingen, die hun niet noodzakelijkerwijze in staat stellen deze kredieten op korte termijn te verminderen.

In het eerste lid wordt de datum vastgesteld tot welke voor de bestaande risico's overgangsbepalingen gelden, namelijk de datum van bekendmaking in het Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen. De keuze van deze datum is gerechtvaardigd door de overweging, dat de kredietinstellingen vanaf het ogenblik waarop de richtlijn wordt bekendgemaakt, niet meer de mogelijkheid zouden mogen hebben risico's aan te gaan die de later toepasselijke grenswaarden kunnen overschrijden.

In dit lid wordt ook de bevoegde autoriteiten verzocht van de betrokken kredietinstelling te vereisen dat zij de nodige maatregelen neemt om het te grote risico te verlagen tot het niveau dat in de richtlijn is bepaald.

In lid 2 is bepaald dat de verlaging van de te grote risico's moet plaatsvinden en voltooid worden binnen de termijn die de bevoegde autoriteiten in overeenstemming achten met het beginsel van een gezond beheer en een eerlijke concurrentie. De bevoegde autoriteiten moeten de Commissie en het Raadgevend Comité voor het Bankwezen in kennis stellen van het tijdschema voor het aangenomen algemene proces.

Krachtens lid 4 mag de betrokken termijn echter niet langer zijn dan vijf jaar, te rekenen vanaf de in artikel 8, lid 1, bepaalde datum, d.w.z. 1 januari 1993 met dien verstande dat de kredieten op langere termijn, waarvan de contractuele voorwaarden door de leningverstrekkende kredietinstelling moeten worden nageleefd, tot deze latere datum kunnen worden voortgezet.

Tenslotte bepaalt lid 3 dat de kredietinstelling alleen in aanmerking mag komen voor de toepassing van de in lid 2 bedoelde termijn als zij geen maatregelen heeft genomen - het accent wordt hier derhalve op het element van de intentie gelegd - die ten gevolge zouden hebben dat de risico's worden verhoogd ten opzichte van het bedrag dat zij op de datum van bekendmaking van de richtlijn in het Publikatieblad zouden belopen.

Tenslotte bevat lid 5 een specifieke bepaling die de Lid-Staten kunnen toepassen op bijzondere categorieën kredietinstellingen, als bedoeld in artikel 4, lid 2 van Richtlijn 89/646/EEG. Deze bepaling is gerechtvaardigd door het feit dat, omdat het eigen vermogen van deze instellingen beperkt is, een onmiddellijke toepassing van de 25 %-norm hun kredietverleningsactiviteit te sterk zou verminderen. De in lid 5 voorziene regeling kan als volgt worden samengevat :

- van 1 januari 1993 tot 31 december 1997 kan voor de betrokken instellingen een limiet van 40 % worden gesteld in plaats van de in artikel 4, eerste lid voorziene limiet van 25 %; in dit geval worden alle door deze instellingen aangegane nieuwe risico's onderworpen aan deze limiet van 40 %;

- de bij de bekendmaking van de richtlijn in het Publikatieblad bestaande risico's kunnen, ongeacht hun niveau, worden aangehouden tot 31 december 1997, met als enig voorbehoud dat zij niet worden verhoogd ten opzichte van het niveau dat zij ten tijde van deze bekendmaking bereikten;

- met ingang van 1 januari 1998 wordt de limiet van 25 % van kracht en is deze van toepassing op alle nieuwe risico's;

- de aan het eind van de maximale periode van vijf jaar (d.w.z. in beginsel op 31 december 1997) bestaande risico's, die 25 % tot 40 % van het eigen vermogen uitmaken, kunnen echter gedurende een periode van ten hoogste drie jaar, die derhalve op 31 december 2000 verstrijkt, worden gehandhaafd onder dezelfde voorwaarde, namelijk dat zij niet worden verhoogd;

- dientengevolge mag vanaf 1 januari 1998 geen enkel risico dat meer beloopt dan 40 % van het eigen vermogen worden gehandhaafd, en per 1 januari 2001, geen enkel risico van meer dan 25 % van het eigen vermogen;

- ingevolge de toepassing van lid 4 kunnen echter kredieten met langere termijnen dan de hierboven genoemde data waarvan de leningverstrekkende kredietinstelling de contractsvoorwaarden moet naleven, in elk geval worden voortgezet tot de datum waarop zij verstrijken.

Artikel 7 : Latere wijzigingen

In lid 1 is bepaald op welke punten de procedure betreffende technische wijzigingen van de richtlijn betrekking heeft. De eerste drie streepjes betreffen de aanpassing van de definities of de terminologie. Het vierde streepje betreft de frequentie van de aanmelding van de grote risico's (artikel 3, lid 1). Het vijfde streepje betreft de verduidelijking of de uitbreiding van de in de leden 5 tot en met 9 van artikel 4 bedoelde vrijstellingen. Het zesde streepje tenslotte betreft de maximale duur van de verlaging van de te grote risico's die bestaan ten tijde van de bekendmaking van de richtlijn in het Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen. Deze in artikel 6, lid 4, genoemde maximumtermijn is vijf jaar.

De in lid 2 bedoelde procedure is procedure III, variant a, van het Besluit 87/373/EEG van de Raad van 13 juli 1987 tot vaststelling van de voorwaarden die gelden voor de uitoefening van aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden.

Artikel 8 : Slotbepalingen

In lid 1, eerste alinea, wordt de Lid-Staten verzocht op 1 januari 1993 aan de richtlijn te voldoen.

In de tweede alinea is bepaald dat wanneer de Lid-Staten de nodige bepalingen van binnenlands recht aannemen daarin, of bij de officiële bekendmaking van die bepalingen, moet worden verwezen naar deze richtlijn.

Het tweede lid betreft de mededeling aan de Commissie van de belangrijke bepalingen van intern recht die door de Lid-Staten worden vastgesteld.

Artikel 9

Dit artikel bevat de gebruikelijke formule dat deze richtlijn gericht is tot alle Lid-Staten.

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN DE RAAD

betreffende het toezicht en de controle
op grote risico's van kredietinstellingen

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 57, lid 2, eerste en derde zin,

Gezien het voorstel van de Commissie(1),

In samenwerking met het Europese Parlement(2),

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité(3),

Overwegende dat deze richtlijn past in de doelstellingen die zijn uiteengezet in het Witboek van de Commissie inzake de voltooiing van de interne markt(4);

Overwegende dat de fundamentele toezichtregels dienen te worden geharmoniseerd; dat de Lid-Staten derhalve de mogelijkheid moeten behouden tot het voorschrijven van stringenter regels dan in deze richtlijn voorzien;

Overwegende dat deze richtlijn het onderwerp heeft gevormd van een raadpleging van het Raadgevend Comité voor het Bankwezen, dat op grond van artikel 6, lid 4, van

---

(1)
(2)
(3)
(4) Document COM(85)310

Richtlijn 77/780/EEG van de Raad van 12 december 1977 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden van kredietinstellingen[5], laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 89/646/EEG[6] de Commissie voorstellen kan doen met het oog op de coördinatie van de in de Lid-Staten geldende coëfficiënten;

Overwegende dat het toezicht en de controle op de risico's van de kredietinstellingen een integrerend deel van het bedrijfseconomisch toezicht op deze instellingen vormen; dat een overmatige concentratie van risico's bij één cliënt of groep van verbonden cliënten tot onaanvaardbare verliesmogelijkheden kan leiden; dat een dergelijke situatie kan worden geacht schadelijk te zijn voor de solvabiliteit van een kredietinstelling;

Overwegende dat aanvankelijk door middel van aanbeveling 87/62/EEG[7] van de Commissie gemeenschappelijke oriënteringen met betrekking tot het toezicht en de controle op risico's van kredietinstellingen werden vastgelegd; dat dit instrument werd gekozen omdat het de mogelijkheid bood geleidelijk de bestaande stelsels aan te passen en nieuwe stelsels in te voeren zonder het bankwezen van de Gemeenschap te ontwrichten; dat nu deze eerste fase is voltooid een dwingend instrument, dat van toepassing is op alle kredietinstellingen van de Gemeenschap, dient te worden vastgesteld;

Overwegende dat aangezien op een geïntegreerde bankmarkt de kredietinstellingen immers rechtstreeks met elkaar concurreren, de verplichtingen inzake het toezicht in de gehele Gemeenschap gelijkwaardig moeten zijn; dat daartoe de criteria die gelden voor het bepalen van de concentratie van de risico's in op het vlak van de Gemeenschap dwingende rechtsregels vervat moeten zijn en niet meer door de Lid-Staten algeheel vrij moeten kunnen worden bepaald; dat de vaststelling van gemeenschappelijke regels derhalve het beste de belangen van de Gemeenschap dient daar aldus verschillen in concurrentievoorwaarden worden voorkomen en het bankwezen van de Gemeenschap wordt versterkt;

(5) PB nr. L 322 van 17.12.1977, blz. 30.
(6) PB nr. L 386 van 30.12.1989, blz. 1.
(7) PB nr. L 33 van 4.2.1987, blz. 10.

Overwegende dat met betrekking tot de voor het bepalen van de omvang van risico's te gebruiken boekhoudtechniek wordt verwezen naar het bepaalde in Richtlijn 86/635/EEG van de Raad van 8 december 1986 betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van banken en andere financiële instellingen[8];

Overwegende dat Richtlijn 89/647/EEG van de Raad van 18 december 1989 betreffende een solvabiliteitsratio voor kredietinstellingen[9] een nomenclatuur bevat van de door kredietinstellingen gelopen risico's; dat het derhalve gerechtvaardigd is naar deze nomenclatuur te verwijzen ten behoeve van de definitie van de risico's in de zin van de onderhavige richtlijn; dat het echter niet passend is te verwijzen naar de wegingen of risicograden die in Richtlijn 89/647/EEG zijn vastgesteld; dat deze wegingen en risicograden immers zijn opgezet met het oog op de vaststelling van een vereiste van algemene solvabiliteit ter dekking van het kredietrisico van kredietinstellingen; dat het in het kader van een regeling inzake grote risico's, de doelstelling is het maximale risico voor verliezen van een kredietinstelling op een cliënt of een groep van verbonden cliënten te beperken; dat derhalve een prudente aanpak moet worden gevolgd waarbij als algemene regel de risico's tegen hun nominale waarde moeten worden opgenomen, zonder toepassing van wegingen of risicograden;

Overwegende dat wanneer een kredietinstelling risico's aangaat met betrekking tot haar eigen moederonderneming, of andere dochterondernemingen van deze moederonderneming, een bijzondere voorzichtigheid geboden is; dat het beheer van de door de kredietinstellingen aangegane risico's volledig zelfstandig moet worden gevoerd, met inachtneming van de beginselen van een gezonde bedrijfsvoering in het bankbedrijf, en los van elke overweging die vreemd is aan deze beginselen; dat in Tweede Richtlijn 89/646/EEG van de Raad van 15 december 1989 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden van kredietinstellingen, alsmede tot wijziging van Richtlijn 77/780/EEG[10] wordt bepaald dat ingeval de door de personen die

(8) PB nr. L 372 van 31.12.1986, blz. 1.
(9) PB nr. L 386 van 30.12.1989, blz. 14.
(10) PB nr. L 386 van 30.12.1989, blz. 1.

rechtstreeks of middellijk een gekwalificeerde deelneming in een kredietinstelling hebben, uitgeoefende invloed een gezonde en prudente bedrijfsvoering van de instelling kan belemmeren, de bevoegde autoriteiten de passende maatregelen treffen om aan deze toestand een einde te maken; dat er op het gebied van grote risico's eveneens aanleiding toe is specifieke voorschriften vast te stellen ten aanzien van de door een kredietinstelling aangegane risico's met betrekking tot ondernemingen van zijn eigen groep, in het onderhavige geval, strikter beperkende voorschriften voor deze risico's dan voor andere risico's; dat deze striktere beperking echter niet mag worden toegepast wanneer de moederonderneming een financiële onderneming of een kredietinstelling is, en de andere dochterondernemingen kredietinstellingen, financiële instellingen, of ondernemingen die nevenactiviteiten voor de banksector verrichten, mits al deze ondernemingen onder het toezicht op geconsolideerde basis op de kredietinstelling vallen; dat het toezicht op geconsolideerde basis op het geheel dat aldus wordt geconstitueerd, in dit geval immers een voldoende doeltreffend toezicht mogelijk maakt, zonder dat het onmisbaar is stringenter voorschriften ter beperking van de risico's te stellen; dat de bankgroepen op deze wijze eveneens zullen worden aangemoedigd hun structuren zodanig op te zetten dat de uitoefening van het toezicht op geconsolideerde basis mogelijk wordt gemaakt, hetgeen een gewenst resultaat is, omdat aldus een volledíger toezicht kan worden ingevoerd;

Overwegende dat ten aanzien van bijzondere categorieën kredietinstellingen, als bedoeld in artikel 4,lid 2, van Richtlijn 89/646/EEG, een toepassing in twee etappes van de limiet van 25 % van het eigen vermogen moet worden toegestaan; dat immers, aangezien het eigen vermogen van deze instellingen beperkt is, een toepassing van de norm van 25 % in één etappe hun kredietverleningsactiviteit te plotseling zou verminderen;

Overwegende dat soortgelijke uitvoeringsbevoegdheden als die welke de Raad zich in Richtlijn 89/299/EEG van 17 april 1989 betreffende het eigen vermogen van kredietinstellingen[11] heeft voorbehouden, in Richtlijn 89/646/EEG aan de Commissie zijn verleend;

(11) PB nr. L 124 van 5.5.1989, blz. 16.

Overwegende dat er, rekening houdend met het specifieke karakter van de betrokken sector, termen aanwezig zijn om aan het in artikel 22 van Richtlijn 89/646/EEG bedoelde comité de taak toe te vertrouwen de Commissie bij te staan bij de uitoefening van de haar verleende bevoegdheden overeenkomstig procedure III, variant a) van Besluit 87/373/EEG van de Raad van 13 juli 1987 tot vaststelling van de voorwaarden die gelden voor de uitoefening van aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD :

Artikel 1

Definities

Voor de toepassing van deze richtlijn wordt

a) "kredietinstelling" gedefinieerd zoals in artikel 1, eerste streepje, van Richtlijn 77/780/EEG daaronder begrepen van de bijkantoren van deze kredietinstellingen in derde landen, en alle particuliere of openbare ondernemingen, met inbegrip van hun bijkantoren die voldoen aan de definitie van artikel 1, eerste streepje, van Richtlijn 77/780/EEG en die in een derde land zijn erkend;

b) "bevoegde autoriteiten" gedefinieerd zoals in artikel 1, negende streepje, van Richtlijn ..... [toezicht op geconsolideerde basis];

c) "moederonderneming" gedefinieerd zoals in de artikelen 1 en 2 van Richtlijn 83/349/EEG van de Raad(12);

d) "dochteronderneming" gedefinieerd zoals in de artikelen 1 en 2 van Richtlijn 83/349/EEG; elke dochteronderneming van een dochteronderneming wordt beschouwd als een dochteronderneming van de moederonderneming die aan het hoofd van deze ondernemingen staat;

e) "financiële houdstermaatschappij" gedefinieerd zoals in artikel 1, derde streepje, van Richtlijn .... (toezicht op geconsolideerde basis);

(12) PB nr. L 193 van 18.7.1983, blz. 1.

f) "financiële instelling" gedefinieerd zoals in artikel 1, zesde streepje, van Richtlijn 89/646/EEG;

g) "een onderneming met nevenactiviteiten voor de banksector" gedefinieerd zoals in artikel 1, vijfde streepje, van Richtlijn ... (toezicht op geconsolideerde basis);

h) onder "risico's" verstaan : de in artikel 6 en de Bijlagen I en III van Richtlijn 89/647/EEG genoemde activa en posten buiten de balanstelling, zonder toepassing van de in deze bepalingen vastgestelde wegingsfactoren; de in vorengenoemde Bijlage III bedoelde posten buiten de balanstelling worden berekend volgens de in Bijlage II bij dezelfde richtlijn beschreven methode, zonder toepassing van de wegingsfactoren die gelden voor de tegenpartij; de verbintenissen tot vaste overneming van een effectenemissie, onder aftrek van de aan andere kredietinstellingen of aan financiële instellingen overgedragen gedeelten;

i) onder "zone A" verstaan : de in artikel 2, lid 1, tweede streepje, van Richtlijn 89/647/EEG gedefinieerde zone;

j) onder "zone B" verstaan : de in artikel 2, lid 1, derde streepje, van Richtlijn 89/647/EEG gedefinieerde zone;

k) onder "eigen vermogen" verstaan : het eigen vermogen van een kredietinstelling, zoals gedefinieerd in Richtlijn 89/299/EEG;

l) onder "zeggenschap" verstaan : het verband dat bestaat tussen een moederonderneming en een dochteronderneming, zoals gedefinieerd in de artikelen 1 en 2 van Richtlijn 83/349/EEG, of een verband van dezelfde aard tussen een natuurlijke of rechtspersoon en een onderneming;

m) onder "groep van verbonden cliënten" verstaan : twee of meer natuurlijke of rechtspersonen die, tenzij het tegendeel wordt bewezen, uit een oogpunt van risico een geheel vormen omdat

i) een van hen direct of indirect zeggenschap heeft over de andere of de anderen, danwel omdat

ii) zij zodanig onderling verbonden zijn dat, indien een van hen financiële problemen zou ondervinden, de anderen of alle anderen waarschijnlijk in betalingsmoeilijkheden zouden komen. Met name dienen natuurlijke en/of rechtspersonen als onderling verbonden te worden beschouwd in het geval van :

- gemeenschappelijke aandeelhouders of vennoten;
- gemeenschappelijke bestuurders;
- kruiselingse garanties;
- een directe onderlinge afhankelijkheid op commercieel gebied, die niet op korte termijn kan worden vervangen.

Artikel 2

Toepassingsgebied

Deze richtlijn van toepassing op kredietinstellingen die de in artikel 3 van Richtlijn 77/780/EEG bedoelde vergunning hebben verkregen.

De Lid-Staten kunnen afzien van toepassing van deze richtlijn op

a) de kredietinstellingen die zijn genoemd in artikel 2, lid 2, van Richtlijn 77/780/EEG;

b) de in artikel 2, lid 4, punt a), van Richtlijn 77/780/EEG gedefinieerde instellingen die in een zelfde Lid-Staat zijn aangesloten bij een in diezelfde Lid-Staat gevestigd centraal orgaan. In dat geval moet, onverminderd de toepassing van deze richtlijn op het centraal orgaan, op het geheel dat door het centraal orgaan en de aangesloten instellingen wordt gevormd, een globaal toezicht worden uitgeoefend wat de grote risico's betreft.

Artikel 3

Kennisgeving van grote risico's

1. Door de kredietinstelling wordt van de grote risico's, zoals omschreven in lid 2, aan de bevoegde autoriteiten kennis gegeven. De Lid-Staten bepalen dat deze kennisgeving, al naar hun keuze, plaatsvindt volgens een van de volgende twee formules :

   - kennisgeving van alle grote risico's ten minste eenmaal per jaar, gecombineerd met een voortdurende mededeling in de loop van het jaar van de veranderingen in de jaarlijkse kennisgeving;

   - kennisgeving van alle grote risico's ten minste viermaal per jaar.

2. Een door een kredietinstelling met betrekking tot een cliënt of een groep van verbonden cliënten aangegaan risico wordt als groot beschouwd indien de waarde ervan 10 % of meer van het eigen vermogen bedraagt.

Artikel 4

Voor grote risico's geldende grenswaarden

1. Een kredietinstelling mag met betrekking tot een cliënt of een groep van verbonden cliënten geen risico's met een totale waarde van meer dan 25 % van het eigen vermogen aangaan.

2. Indien de cliënt of de groep van verbonden cliënten de moederonderneming van de kredietinstelling of een van de dochterondernemingen van deze moederonderneming is, wordt het in lid 1 bepaalde percentage verlaagd tot 20 %.

3. Een kredietinstelling mag geen grote risico's aangaan waarvan de totale waarde meer dan 800 % van het eigen vermogen bedraagt.

4. De Lid-Staten mogen striktere grenswaarden vaststellen dan de in de leden 1, 2 en 3 vermelde.

5. De in de leden 1, 2 en 3 bepaalde grenswaarden moeten doorlopend worden nageleefd. Zij mogen slechts in uitzonderlijke omstandigheden tijdelijk worden overschreden en in dat geval stellen de bevoegde autoriteiten de termijn vast waarbinnen de kredietinstelling haar situatie in het reine brengt.

6. De Lid-Staten mogen de met betrekking tot de financiële houdstermaatschappij die de moederonderneming van de kredietinstelling is en met betrekking tot de andere dochterondernemingen van deze financiële houdstermaatschappij aangegane risico's geheel of gedeeltelijk van de toepassing van lid 2 vrijstellen, mits

   a) deze financiële houdstermaatschappij is opgenomen in het toezicht op geconsolideerde basis op de kredietinstelling dat wordt uitgeoefend overeenkomstig Richtlijn ... (toezicht op geconsolideerde basis);

b) deze andere dochterondernemingen kredietinstellingen, financiële instellinge of ondernemingen zijn die nevenactiviteiten voor de banksector verrichten e vallen onder het toezicht op geconsolideerde grondslag op e kredietinstelling dat wordt uitgeoefend overeenkomstig Richtlijn . (toezicht op geconsolideerde basis).

7. De Lid-Staten mogen van de toepassing van de leden 1, 2 en 3 geheel e gedeeltelijk vrijstellen de risico's die zijn aangegaan met betrekking tot

a) de moederonderneming van de kredietinstelling, mits deze moederondernemi een kredietinstelling is die onderworpen is aan een toezicht e geconsolideerde basis dat wordt uitgeoefend overeenkomstig Richtlijn . (toezicht op geconsolideerde basis) of aan in een derde land gelden gelijkwaardige normen;

b) de dochterondernemingen van de kredietinstelling, mits de dochterondernemingen kredietinstellingen, financiële instellingen e ondernemingen zijn die met het bankbedrijf verband houdende dienst verrichten en vallen onder het toezicht op geconsolideerde basis op kredietinstelling, dat wordt uitgeoefend overeenkomstig Richtlijn . (toezicht op geconsolideerde basis).

8. De Lid-Staten mogen de volgende risico's geheel of gedeeltelijk vrijstellen v de toepassing van de leden 1, 2 en 3 :

a) activa die vorderingen op centrale overheden en centrale banken van zone vertegenwoordigen;

b) activa die vorderingen op de Europese Gemeenschap vertegenwoordigen;

c) activa die vorderingen vertegenwoordigen welke uitdrukkelijk zi gegarandeerd door centrale overheden en centrale banken van zone A, alsme door de Europese Gemeenschappen;

d) andere risico's die zijn aangegaan met betrekking tot of gegarandeerd zijn door de centrale overheden en de centrale banken van zone A en de Europese Gemeenschappen;

e) activa die vorderingen op centrale overheden en centrale banken van zone B vertegenwoordigen, luidende en gefinancierd in de nationale valuta van de leningnemer;

f) activa die ten genoegen van de bevoegde autoriteiten zijn gegarandeerd door onderpand in de vorm van effecten die zijn uitgegeven door centrale overheden of centrale banken van zone A, of door de Europese Gemeenschappen;

g) activa die ten genoegen van de bevoegde autoriteiten zijn gegarandeerd door onderpand in de vorm van deposito's in contanten bij de leningverstrekkende instelling, of bij een kredietinstelling die de moederonderneming van de leningverstrekkende instelling is;

h) activa die ten genoegen van de bevoegde autoriteiten zijn gegarandeerd door onderpand in de vorm van certificaten van deposito, uitgegeven door en gedeponeerd bij de leningverstrekkende instelling;

i) activa die vorderingen op en andere risico's ten aanzien van kredietinstellingen vertegenwoordigen met een looptijd van ten hoogste één jaar en die geen eigen vermogen van die instellingen zijn in de zin van Richtlijn 89/299/EEG;

j) wissels en promessen met een looptijd van ten hoogste één jaar die de handtekening van een andere kredietinstelling dragen en voor herfinanciering door een centrale bank worden aanvaard;

k) obligaties als gedefinieerd in artikel 22, lid 4, van Richtlijn 85/611/EEG van de Raad[13];

(13) PB nr. L 375 van 31.12.1985, blz. 3.

l) activa die vorderingen vertegenwoordigen op regionale of centrale kredietinstellingen waarmede de leningverstrekkende kredietinstelling krachtens wettelijke of statutaire bepalingen in het kader van een netwerk is verbonden en die op grond van deze bepalingen belast zijn met de verrekening van vorderingen en schulden tussen de aangesloten instellingen.

9. De Lid-Staten mogen voor de toepassing van de leden 1, 2 en 3 een wegingsfactor van 20 % toepassen op de activa die vorderingen vertegenwoordigen op, alsmede op de andere risico's met betrekking tot of gegarandeerd door, regionale en plaatselijke overheden van de Lid-Staten; de Lid-Staten mogen deze coëfficiënt evenwel op de voorwaarden van artikel 7 van Richtlijn 89/647/EEG tot 0 % verlagen.

10. Wanneer een risico met betrekking tot een cliënt ten genoegen van de bevoegde autoriteiten door een derde partij is gegarandeerd, mogen de Lid-Staten het risico beschouwen als aangegaan met betrekking tot deze derde partij en niet met betrekking tot de cliënt.

Artikel 5

Toezicht op geconsolideerde basis en op niet-geconsolideerde basis

1. Indien de kredietinstelling geen moederonderneming en geen dochteronderneming is, wordt het toezicht op de naleving van de in de artikelen 3 en 4 bepaalde verplichtingen op niet-geconsolideerde basis uitgeoefend.

2. Indien de kredietinstelling een moederonderneming is, wordt het toezicht op de naleving van de in de artikelen 3 en 4 bepaalde verplichtingen uitgeoefend op geconsolideerde basis, overeenkomstig Richtlijn ... (toezicht op geconsolideerde basis).

3. De voor het afgeven van de vergunning en voor het toezicht op de kredietinstelling die een moederonderneming is verantwoordelijke autoriteiten mogen tevens eisen dat deze kredietinstelling de verplichtingen van de artikelen 3 en 4 naleeft op subgeconsolideerde of niet-geconsolideerde basis; zij mogen zulks eveneens eisen van elke dochteronderneming van deze kredietinstelling die onder hun vergunningsbevoegdheid en hun toezicht valt. Indien een dusdanige controle van de passende verdeling van de risico's binnen de bankgroep niet plaatsvindt, moeten andere maatregelen worden genomen om dit doel te verwezenlijken.

4. In het geval dat een dochteronderneming van een moederonderneming die een kredietinstelling is vergunning heeft verkregen in een andere Lid-Staat en daar is gevestigd, eisen de bevoegde autoriteiten die deze vergunning hebben verleend dat de verplichtingen van de artikelen 3 en 4 op niet-geconsolideerde of, in voorkomend geval, op subgeconsolideerde basis worden nageleefd.

5. Niettegenstaande de vereisten van lid 4 kunnen de bevoegde autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor de vergunningverlening aan de dochteronderneming van een moederonderneming die in een andere Lid-Staat is gevestigd bij bilateraal akkoord hun verantwoordelijkheid voor het toezicht op de naleving van de verplichtingen van de artikelen 3 en 4 delegeren aan de bevoegde autoriteiten die de vergunning hebben verleend aan de moederonderneming en daar toezicht op uitoefenen. De Commissie en het Raadgevend Comité voor het Bankwezen moeten in kennis worden gesteld van de strekking van dusdanige akkoorden.

Artikel 6

Overgangsbepalingen betreffende bestaande overschrijdingen van de grenswaarden

1. Indien op de datum van bekendmaking van deze richtlijn in het Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen een kredietinstelling reeds een risico of risico's heeft aangegaan die de voor grote risico's geldende grenswaarden of de grenswaarde voor het totaal der grote risico's die zijn vastgesteld in artikel 4, overschrijden nemen de bevoegde autoriteiten de nodige maatregelen om de betrokken kredietinstellingen ertoe te brengen dat zij het betrokken risico of de betrokken risico's verlagen tot het niveau dat in deze richtlijn is bepaald.

2. Het proces dat strekt tot het doen verlagen van het risico of de risico's tot het toegestane niveau wordt omschreven, goedgekeurd, uitgevoerd en voltooid binnen de termijn die de bevoegde autoriteiten in overeenstemming achten met het beginsel van een gezond beheer en een eerlijke concurrentie. De bevoegde autoriteiten stellen de Commissie en het Raadgevend Comité voor het Bankwezen in kennis van het tijdschema voor het aangenomen algemene proces.

3. De kredietinstelling kan alleen in aanmerking komen voor de verlening van de in lid 2 bedoelde termijn mits zij geen maatregelen heeft genomen die tot gevolg zouden hebben dat de risico's worden verhoogd ten opzichte van het bedrag dat zij op de datum van de bekendmaking van deze richtlijn in het Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen beliepen.

4. De in lid 2 bedoelde termijn mag niet later verstrijken dan vijf jaar te rekenen vanaf 1 januari 1993. De kredieten op langere termijn, waarvan de contractsvoorwaarden door de leningverstrekkende kredietinstelling moeten worden nageleefd, mogen echter tot het verstrijken van die termijn worden voortgezet.

5. Gedurende een periode van ten hoogste vijf jaar, te rekenen vanaf 1 januari 1993, kunnen de Lid-Staten de in artikel 4, lid 1, gestelde limiet optrekken tot 40 % in de gevallen van kredietinstellingen die behoren tot de in artikel 4, lid 1, van Richtlijn 89/646/EEG bedoelde bijzondere categorieën. In een dergelijk geval wordt de in lid 4 bedoelde termijn teruggebracht tot een periode van drie jaar, die aanvangt bij het verstrijken van de in dit lid bedoelde periode. De betrokken Lid-Staten delen de Commissie en het Raadgevend Comité voor het Bankwezen de redenen mee waarom zij van deze mogelijkheid gebruik hebben gemaakt, alsmede de maatregelen die zij hebben genomen om de te grote risico's terug te brengen tot de voorziene limieten.

Artikel 7

Latere wijzigingen

. De technische wijzigingen van deze richtlijn met betrekking tot de hierna genoemde punten worden vastgesteld volgens de procedure van lid 2 :

- aanpassing van de definities in verband met de ontwikkelingen op de financiële markten;

- verduidelijking van de definities ten einde een eenvormige toepassing van deze richtlijn te verzekeren;

- aanpassing van de terminologie en de verwoording van de definities aan latere besluiten inzake kredietinstellingen en aanverwante onderwerpen;

- de in artikel 3, lid 1, bepaalde frequentie;

- verduidelijking of uitbreiding van de in artikel 4 leden 5 tot en met 9, bedoelde vrijstellingen;

- de in artikel 6, lid 4, bedoelde termijn.

. De Commissie wordt bijgestaan door het in artikel 22, lid 2, eerste alinea, van Richtlijn 89/646/EEG bedoelde comité.

De vertegenwoordiger van de Commissie legt het comité een ontwerp voor van de te nemen maatregelen. Het comité brengt advies uit over dit ontwerp binnen een termijn die de voorzitter kan vaststellen naar gelang van de urgentie van de materie. Het comité spreekt zich uit met de meerderheid van stemmen die in artikel 148, lid 2, van het Verdrag is voorgeschreven voor de aanneming van de besluiten die de Raad op voorstel van de Commissie dient te nemen. Bij de stemming in het comité worden de stemmen van de vertegenwoordigers van de Lid-Staten gewogen overeenkomstig genoemd artikel. De voorzitter neemt niet aan de stemming deel.

De Commissie stelt de beoogde maatregelen vast wanneer zij in overeenstemming zijn met het advies van het comité.

Wanneer de beoogde maatregelen niet in overeenstemming zijn met het advies van het comité of indien geen advies is uitgebracht, dient de Commissie onverwijld bij de Raad een voorstel in betreffende de te nemen maatregelen. De Raad besluit met gekwalificeerde meerderheid van stemmen.

Indien de Raad, na verloop van een termijn van drie maanden na de indiening van het voorstel bij de Raad, geen besluit heeft genomen, worden de voorgestelde maatregelen door de Commissie vastgesteld.

Artikel 8

Slotbepalingen

1. De Lid-Staten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 1 januari 1993 aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

   Wanneer de Lid-Staten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar de onderhavige richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van die bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de Lid-Staten.

2. De Lid-Staten delen de Commissie de tekst van alle belangrijke bepalingen van intern recht mee die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 9

Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.

Gedaan te Brussel, op

Voor de Raad
De Voorzitter

FINANCIEEL MEMORANDUM

Het voorstel zal niet leiden tot kosten voor de begroting van de Europese Gemeenschappen.

EFFECT OP HET CONCURRENTIEVERMOGEN EN DE WERKGELEGENHEID

I. VOORNAAMSTE MOTIVERING VAN DE MAATREGEL

De voornaamste motivering van de maatregel is het verbeteren en verscherpen van het toezicht op de kredietinstellingen van de Gemeenschap met betrekking tot de concentratie van risico's.

II. KENMERKEN VAN DE BETROKKEN ONDERNEMINGEN

De betrokken ondernemingen zijn de kredietinstellingen, dus een gereglementeerde categorie ondernemingen.

Gezien de hoogte van het krachtens de artikelen 4 en 10 van Richtlijn 89/646/EEG vereiste aanvangskapitaal en minimaal eigen vermogen zullen weinig van de betrokken kredietinstellingen tot het MKB behoren.

Er is voorts geen regionale concentratie vast te stellen.

III. RECHTSTREEKS AAN DE ONDERNEMINGEN OPGELEGDE VERPLICHTINGEN

Met het voorstel wordt aan de betrokken ondernemingen, te weten de kredietinstellingen, de verplichting opgelegd hun grote risico's mede te delen aan de bevoegde autoriteiten. Voorts worden hun grote risico's beperkt tot een deel van hun eigen vermogen (25 % voor een afzonderlijk risico, 800 % voor het gecumuleerde totaal van de grote risico's).

IV. VERPLICHTINGEN DIE INDIRECT DOOR DE PLAATSELIJKE AUTORITEITEN AAN DE ONDERNEMINGEN ZOUDEN KUNNEN WORDEN OPGELEGD

Door de plaatselijke autoriteiten zullen geen verplichtingen aan de betrokken ondernemingen worden opgelegd.

V. BIJZONDERE MAATREGELEN VOOR HET MKB

Het voorstel strekt tot verbetering van het toezicht op een gereglementeerde categorie ondernemingen (de kredietinstellingen); het betreft dus geenszins het MKB. Voorts kan worden opgemerkt dat aangezien het voorstel strekt tot beperking van de grote risico's van de kredietinstellingen het onwaarschijnlijk is dat het tot gevolg heeft dat de door de kredietinstellingen met betrekking tot het MKB aangegane risico's worden beperkt.

VI. TE VERWACHTEN EFFECT

a) op het concurrentievermogen van de ondernemingen
b) op de werkgelegenheid

a) Daar het voorstel strekt tot totstandbrenging van een meer volledig toezicht op de activiteiten van de kredietinstellingen zal het gevaar dat deze laatste failliet gaan worden verminderd, hetgeen een gunstig effect heeft op hun resultaten en op de stabiliteit van de economische en financiële bedrijvigheid in het algemeen.

b) Geen effect op de werkgelegenheid te verwachten.

VII. RAADPLEGING VAN DE SOCIALE PARTNES. ADVIES VAN DE SOCIALE PARTNERS

De vertegenwoordigers van de werknemers werden in kennis gesteld van het voornemen van de Commissie deze richtlijn, die geen repercussies zal hebben op hun positie, op te stellen.

Ten aanzien van de ondernemigen heeft informeel overleg plaatsgevonden met de Europese Bankfederatie, de Europese Groepering van Spaarbanken, de Groepering van Coöperatieve Banken en de Europese Federatie van Hypotheekbanken.

In het algemeen gaan deze bedrijfsverenigingen akkoord met het beginsel van een reglementering van de grote risico's.

ISSN 0254-1513

COM(91) 68 def.

DOCUMENTEN

NL **09**

Catalogusnummer : CB-CO-91-158-NL-C
ISBN 92-77-71348-8

VERKOOPPRIJS	tot 30 blz.: 3,50 ECU	per 10 blz. meer: 1,25 ECU

Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen
L-2985 Luxemburg